

Kmetijstvo.

Kmetijsko mlekarstvo.

Posebno okrog večjih mest, imajo kmetje navado, da prodajajo v mesto seno in slamo, češ, da tako hitreje dobe denarja. Tudi na Slovenskem se je semtertja že ta navada udomačila. Kmet navadno ne pomisli, da s tem največ škoduje kmetiji svoji. S takim postopanjem odtegne se kmetiji mnogo gnoja, katerega kmet nima nikdar dovolj. Tudi kmetovalec zamudi mnogo časa z vožnjo v mesto; čas je pa denar, kar pa navadno kmet dosti ne premisli. Zraven tega se pa le prerad predolgo mudi v mestu, poseda po gostilnicah in se tako privadi pijančevanju in pa še igranju.

Glavno pravilo za kmete mora biti, imej, kolikor je moč veliko lepe živine, kajti potem je dosti gnoja. Če je pa dosti gnoja, bode tudi dovolj krme in žita. Seveda preveč živine kmetovalec ne sme imeti, temveč le toliko, da je more dobro krmiti, kakor smo že mi razlagali.

Samo kislo seno z vlažnih travnikov in močvirja se sme prodati. Tako seno je le za konje, ne pa za krave. Konj pa seveda kmet ne more več imeti, kakor jih potrebuje za obdelovanje zemlje.

Napačno je pa prodajati deteljo in po sladko seno. Kmet, ki ima dosti sladkega sena in detelje, redi lahko dosti krav. Mleko od krav pa lahko proda; kjer pa mleka lahko prodati ne more, naj pa napravlja maslo in sir, za katere izdelke mu nikdar ne bode manjkalo kupca.

Če pa kmetje sami prodajo seno, s tem le podpirajo mlekarje po mestih, ki jim potem delajo konkurenco. To je gotovo kmetu le v škodo.

Prodajanje slame tudi ni koristno. Slamo se lahko koristno porabi za rezanico (škopo) in pa za steljo. Če se živini slabo nastilja, tudi ne bodo dobro vspevala in rada boleha.

Sicer so pa tudi mestni prebivalci na boljšem, če dobivajo mleka od kmetov, kakor od mestnih mlekarjev. V velikih mestih bi se iz zdravstvenih ozirov že ne smeli mlekarji dopuščati. Mleko s kmetov zlasti pa s planinskih krajev je mnogo boljše nego pa mestno, ker živina živi bolj na čistem zraku. V mestih že hlevi ne morejo biti umno napravljeni, temveč so mej zidovjem jako zaduhli, ker močno upliva na mleko.

Pa še neko drugo razvado imamo tukaj omeniti. V nekaterih krajih vozijo v mesto mleko gospodinje same. Mi ne tajimo, da je v marsičem bolje, če gospodinja sama prodaje in se prebivalci lahko zanašajo, da dobé poštenjše blago. Ali na količkaj večji kmetiji je gospodinja vedno doma potrebna. Vsaj je znan pregovor, da gospodinja drži hiši tri vogle, gospodar le jednega. Gospodinja se v mestu privadi tudi pijače, večkrat se rada po cele dopoldneve mudi v mestu. Znano je pa, če gospodinja začne pijančevati, da je še slabše nego bi gospodar. Če gospodinje ni doma, tudi deklet pridno ne delajo. Dobiček,

ki ga ima od hoje v mesto, se kmalu drugje izgubi. Zatorej je bolje, če pošiljajo gospodarji zanesljive posle v mesto. Seveda s tem še ni rečeno, da bi gospodinja ne smela nikdar v mesto. Še celo dobro je, če pride v važnih opravkih, ali pravilo to biti ne sme, posebno ne na srednejih in večjih kmetijah. Na manjših je seveda drugače, ker nimajo poslov.

Pa še nekaj družega imamo omeniti. Ženske, ki prodajajo mleko, naj bodo čisto oblečene, od kake umazane babe nikdo mleko kupiti ne bode maral. Snažnost je baš pri mlekarstvu jedno glavnih pravil.

Kmetijske raznoterosti.

Lucerna ali nemška detela. Poskušnje z lucerno ali nemško deteljo so prepričale, da na tem ni dosti ležeče, s katerega kraja da je seme. Kmetovalcu, ki kupuje seme, ni treba gledati na to, od kod da je, temveč le na to, kakšno da je.

Odprava mahu s travnikov. Mah se odpravi s travnikov, če se poškropi po travniku z raztopljino železne ali zelene galice. Travi pa ta tekočina ne škoduje.

Kako ravnati s krhkimi kopiti pri konjih. Krhka kopita pri konjih dobro izmij, potem pa s tolščo namaži.

Obrezovanje orehov. Orehov nikakor ne obrezuj po zimi, dokler je pričakovati še hudega mraza. Najbolje jih je obrezovati jeseni v septembru ali oktobru, da se rane pred mrazom že malo zaceli. Lahko se pa obrezujejo tudi pomladi, ko ni več mraza in še drevje ni poganjati začelo. Če pa obrezuješ, ko se je rast že začela, kako potem teče sok iz rane, kakor pri vinski trti.

Žveplana bela detelja. Nekateri sleparski trgovci imajo navado živati seme bele detelje. Tako seme je jako lepo videti, ali kali pa ne. Tako deteljo spoznaš, če je nekoliko vzameš, namočiš in poskusiš z lakmusovim papirjem. Če modri papir porudeči, je žveplana. Seveda bi bilo želeto, da bi se včasih taka semena tudi uradno preiskala in bi se sleparija kaznovala.

Sušenje čevljev. Čevlje dobro posušiš in se ti vendar ne stisnejo, če jih zvečer napolniš z navadnim ovsom. Zjutraj so čevlji že popolnoma suhi.

Poučni in zabavni del.

Solnčni mrak.

(Danska povest.)

Predsednik zbornice poslancev pozvonil je z zvončkom in rekel:

„Zbornici imam naznaniti, da je državni poslanec devetega volilnega okraja, posestnik Andrej Wolstrup iz Barlesa včeraj nenadoma umrl. V prvih vrstah ni bil mej udeležitelji tega parlamenta in mnogi ž njim niso bili zadovoljni. Toda bilo je prepričanje in pa gorečnost v njem. Na dan pogreba zbornica ne bode imela seje.“

Zbor je to naznanilo poslušal stojè.

„Prva točka dnevnega reda je,“ nadaljeval je — —.

Šlo je za neko neznatno stvar, in vpisani govorniki pripadali so k tistim, katerih govori bi bili pripravnici za preganjanja miši in podgan.